

Rakennusmateriaalien päästöluokitus, yleiset säännöt

12.10.2023

Tässä dokumentissa on esitetty rakennusmateriaalien, kalusteiden ja päällystettyjen tuolien päästöluokitustoiminnan velvoittavat periaatteet.

1 RAKENNUSMATERIAALIEN PÄÄSTÖLUOKITUS

Rakennusmateriaalien päästöluokitus on ensisijaisesti tarkoitettu tavanomaisissa asuin- ja työtiloissa käytettäviä materiaaleja ja kalusteita varten. Luokitustoiminta perustuu [Sisäilmastoluokitus 2018](#) -dokumenttiin sekä luokitus päätöksen tekohetkellä voimassa oleviin luokituskriteereihin ja -periaatteisiin.

Rakennusmateriaalien päästöluokituksen omistaa Rakennustietosäätiö RTS sr ja luokitustoimintaa operoi Rakennustieto Oy, joka muun muassa myöntää luokitustodistukset. Rakennustietosäätiö RTS sr:n yliasiamiehen nimitämä päätoimikunta Sisäilmasto (PT 41) ylläpitää ja kehittää sisäilmastoon liittyviä luokituksia, kuten Sisäilmastoluokitus ja rakennusmateriaalien päästöluokitus, edistää ja valvoo niiden käyttöä sekä edistää hyvään sisäilmastoon tähtäävää rakentamista.

Luokitushakemukset sekä luokituspäätöksiin liittyvät asiat käsitellään luottamuksellisesti päätoimikunnan Sisäilmasto (PT 41) alaisessa erillisessä luokitustyöryhmässä, jonka muodostavat Sisäilmayhdistys ry:n edustaja, vähintään yksi tekninen asiantuntija sekä luokitustyöryhmän sihteerinä Rakennustieto Oy:n edustaja.

2 PÄÄSTÖLUOKITUKSEN HAKEMINEN

Päästöluokitusta haetaan Rakennustieto Oy:ltä tätä tarkoitusta varten laaditulla sähköisellä hakemuslomakkeella. Hakuprosessi on kuvattu ja ohjeistettu tarkemmin [päästöluokituksen verkkosivuilla](#). Tuotetietojen lisäksi hakemukseen liitetään tuotekortti tai -esite, käyttöohje, käyttöturvallisuustiedote (koskee vain kemiallisia tuotteita) ja testausraportti. Hakemuksen jättöhetkellä testausraportti ei saa olla yhtä (1) vuotta vanhempi. Haettaessa luokitusta tuoteryhmälle (kohta 8) tulee luokitushakemukseen liittää myös tarvittavat koostumustiedot. Tarvittaessa hakijalta voidaan pyytää täydentäviä lisäselvityksiä. Jättämällä hakemuksen käsiteltäväksi hakija sitoutuu noudattamaan rakennusmateriaalien päästöluokituksen yleisiä sääntöjä. Luokitushakemusten käsittelyssä noudatetaan kulloinkin voimassa olevia testausmenetelmille asetettuja vaatimuksia ja tuotteille asetettuja luokituskriteerejä.

2.1 Hakemusasiakirjojen luottamuksellisuus

Rakennustieto Oy ja luokitustyöryhmä käsittelevät luottamuksellisesti kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka hakija toimittaa hakemuksen yhteydessä. Päästöluokiteltujen tuotteiden nimet ja yritys, jolle luokitus on myönnetty (luokituksen haltija) julkistetaan, ja ne merkitään kohdassa 12 mainittuun luetteloon myönnettyistä luokituksista.

2.2 Eri hakemustyyppit

Kohdassa 2 kuvatun uuden luokitushakemuksen lisäksi luokitusprosessiin liittyy myös muita hakemustyyppejä. Erilaiset hakemustyyppit ja niiden vaatima dokumentaatio on kuvattu ja ohjeistettu tarkemmin [päästöluokituksen verkkosivuilla](#).

3 LUOKITUSTUNNUKSEN KÄYTTÖOIKEUS JA KÄYTTÖOIKEUDEN VOIMASSAOLOAIKA

Päästöluokituksen haltijalla (yritys, jolle luokitustodistus on myönnetty) on oikeus markkinoida luokiteltua tuotetta päästöluokiteltuna sekä merkitä luokiteltu tuote luokitustunnuksella ja käyttää luokitustunnusta luokiteltujen tuotteiden markkinoinnissa. Luokitustunnuksen käyttö ohjeistetaan tarkemmin kohdassa 4.

Luokitustunnuksen käyttöoikeuden voimassaoloaika on kolme (3) vuotta luokituksen myöntämisestä. Jos tuotteen valmistusmenetelmä ja koostumus eivät ole muuttuneet, voidaan luokitukselle myöntää yksi (1) kolmen (3) vuoden jatkokausi ilman uutta testausta. Jatkokauden myöntämisen edellytyksenä on, että vaadittavat testausmenetelmät ja tuotteille asetetut kriteerit eivät ole oleellisesti muuttuneet. Tuotteet on uudelleentestattava uusintahakemuksen yhteydessä vähintään kuuden (6) vuoden välein. Jos vaadittavia uusintatestauksia ei valmistajasta riippumattomista syistä pystytä suorittamaan ajallaan uusintahakemusta varten, voi luokitustyöryhmä myöntää valmistajan pyynnön perusteella luokitukselle määräaikaisen jatkoajan tapauskohtaista harkintaa noudattaen.

4 LUOKITUSTUNNUKSEN KÄYTTÖ

4.1 Tuotteen merkitseminen

Verkkosisällöissä sekä tuote-etiketeissä, pakkauksissa, esitteissä, tuoteselosteissa ja käyttöohjeissa merkitään tuotteelle myönnetty päästöluokka M1- tai M2-luokitustunnuksella. Luokitustunnuksesta ei saa valmistaa erillisiä tarroja, vaan sen on oltava aina osa painettua kokonaisuutta. M1-luokiteltujen tuotteiden markkinoinnissa tulee käyttää voimassa olevaa luokitustunnusta (Kuva 1), joka on Rakennustietosäätiö RTS sr:n rekisteröimä tavaramerkki. Edellistä luokitustunnusta (Kuva 2) voi käyttää siirtymäkauden ajan vuoden 2026 loppuun. Vuonna 2020 käytöstä poistunutta luokitustunnusta (Kuva 3) voi käyttää siirtymäkauden ajan vuoden 2024 loppuun. Sekä luokitustunnuksesta että luokitustodistuksesta on saatavilla useita kieliversioita ja eri päästöluokille on saatavilla omat luokitustunnuksensa.

Kuva 1. 1.10.2023 käyttöön otettu, voimassa oleva suomenkielinen M1-päästöluokitustunnus.

Kuva 2. 1.10.2023 käytöstä poistunut suomenkielinen M1-päästöluokitustunnus.

Kuva 3. Vuonna 2020 käytöstä poistunut suomenkielinen M1-päästöluokitustunnus.

Tuoteselosteissa tulee lisäksi tuoda esiin erityisesti tuotteiden käyttöön ja käyttökohteisiin liittyvät rajoitukset sekä emissioiden lisääntymiseen vaikuttavat seikat, kuten:

- käyttökohteet, soveltuvuus
- alustan vaatimukset (mm. kosteus ja lämpötila)
- esikäsitteilyt
- käyttöturvallisuus
- pakkaukset
- kuljetus
- varastointi (mm. säilytysolosuhteet ja pakkaustapa)
- käyttö- ja asennusohjeet

- siivousohjeet (mm. pesuaineen pH-vaatimukset)
- ympäristönsuojelu ja jätehuolto

4.2 Tuotteen markkinointi

Luokitustunnusta voi käyttää vain luokitellun tuotteen tiedoissa ja markkinoinnissa. Vain luokitustodistukseen merkityt tuotteet ja tuotenimet ovat luokiteltuja. Luokitustunnusta tai viittausta päästöluokitukseen ei saa käyttää markkinoinnissa siten, että se viittaa koko yritykseen tai yrityksen tuotteisiin, joilla ei ole luokitusta.

5 LAADUNVARMISTUS JA VELVOLLISUUS ILMOITTA TUOTTEESSA TAPAHTUVISTA MUUTOKSISTA

Luokiteltujen tuotteiden laadunvalvonta ja -varmistus on luokituksen haltijan vastuulla. Luokituksen haltija vastaa siitä, että luokitellulla tuotteella on hyväksytty laadunvarmistusjärjestelmä. Luokituksen haltija on velvollinen etukäteen ilmoittamaan Rakennustieto Oy:lle muutoksista, jotka koskevat tuotteen valmistusmenetelmiä, koostumusta tms., jos muutokset vaikuttavat ominaisuuksiin, joita luokituksen myöntämisperusteet koskevat.

6 VASTUU LUOKITELLUSTA TUOTTEESTA

Luokituksen haltija (yritys, jolle luokitustodistus on myönnetty) vastaa yksin siitä, että tuote täyttää sille asetetut vaatimukset. Rakennustietosäätiö RTS sr tai Rakennustieto Oy ei ole vastuussa luokitellusta tuotteesta eikä luokituksen haltijan tuotteelle ilmoittamista ominaisuuksista.

7 LUOKITUSTUNNUKSEN KÄYTTÖOIKEUDEN IRTISANOMINEN TAI PERUUTTAMINEN

Sekä Rakennustieto Oy että luokituksen haltija voivat irtisanoa luokituksen ja käyttöoikeuden päättymään kolmen (3) kuukauden kuluttua irtisanomisesta. Rakennustieto Oy voi peruuttaa päästöluokituksen ja luokitustunnuksen käyttöoikeuden ilman irtisanomisaikaa päättymään heti väärinkäytötapauksissa tai mikäli käy ilmi, että luokituksen myöntämisperusteiden vaatimukset eivät enää täyty. Mikäli Rakennustieto Oy:llä on perusteltu syy epäillä, ettei luokiteltu tuote täytä sille asetettuja vaatimuksia, luokituksen haltijan on osoitettava vaatimusten täytyminen uusilla, kohdan 9 mukaisilla testituloksilla.

8 TUOTERYHMITTELY

Mikäli luokiteltavat tuotteet ovat keskenään käyttötavaltaan sekä fysikaalisilta ja kemiallisilta ominaisuuksiltaan hyvin samankaltaisia, voidaan ne luokitella tuoteryhmänä. Tuoteryhmittelystä päättää yksityiskohtaisten koostumus- ja ominaisuustietojen perusteella luokitustyöryhmä ennen testausvaihetta. Tuoteryhmittely edellyttää riittävän tarkkojen koostumustietojen jakamista luokitustyöryhmän käyttöön. Tuoteryhmän muodostamisen yhteydessä luokitustyöryhmä päättää tuoteryhmästä testattavan tuotteen tai tuotteet. Tuoteryhmä ja testattavat tuotteet uudelleenarvioidaan luokitustyöryhmässä päästöluokituksen uusinnan yhteydessä. Tuoteryhmittelyprosessi on kuvattu ja ohjeistettu tarkemmin [päästöluokituksen verkkosivuilla](#).

9 TUOTTEEN TESTAUS

Päästöluokituksen myöntäminen edellyttää hyväksytyn testauslaboratorion suorittaman tuotetestauksen. Laboratoriotestit tulee uusua vähintään kuuden (6) vuoden välein haettaessa päästöluokituksen uusintaa. Kohdassa 5 kuvattujen tuotteen ja sen valmistusprosessin muutosten muodostaman uusintatestaustarpeen arvioi luokitustyöryhmä tapauskohtaisesti.

9.1 Näytteenotto

Tuotenyhteen keräily, pakkaus ja toimitus testauslaboratorioon tulee suorittaa voimassa olevan [testausprotokollan](#) sekä testauslaboratorion antamien ohjeiden mukaisesti. Näytteenotto dokumentoidaan näytteenottoraportilla, joka liitetään testausraporttiin.

9.2 Testauslaboratorio

Materiaaliemissioiden mittaukset analyysineen on suoritettava luokitustyöryhmän hyväksymässä pätevässä ja puolueettomassa laboratoriossa. Luettelo hyväksytyistä laboratorioista on nähtävissä [päästöluokituksen verkkosivuilla](#).

9.3 Testausmenetelmät

Näytekappaleiden valmistus, materiaaliemissionäytteiden keräys sekä analyysit ja mittaukset suoritetaan voimassa olevan [testausprotokollan](#) mukaisesti. Testausraportissa on esitettävä testausprotokollan määrittämät asiat.

Tuotteista testataan seuraavat ominaisuudet:

- haihtuvien orgaanisten yhdisteiden kokonaisemissio (total volatile organic compounds, TVOC)
- voimassa olevan [EU-LCI-listauksen](#) mukaisten yksittäisten haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (volatile organic compounds, VOC) emissiot
- formaldehydin (HCHO) emissio
- ammoniakkin (NH₃) emissio
- asetuksen (EY) N:o 1272/2008 liitteen VI mukaisten haihtuvien karsinogeenisten yhdisteiden emissiot
- haju

Tarkemmat päästöluokien luokituskriteerit raja-arvoineen on kuvattu [päästöluokituksen verkkosivuilla](#).

10 MAKSUT

10.1 Luokitusmaksu ja muut luokituksen myöntämiseen liittyvät maksut

Hakija maksaa Rakennustieto Oy:lle päästöluokituksesta voimassa olevan luokitusmaksun sekä mahdolliset muut luokituksen myöntämiseen liittyvät maksut. Ajantasainen, Rakennustieto Oy:n vahvistama luokituslasku löytyy [päästöluokituksen verkkosivuilta](#).

10.2 Testausmaksut ja -kulut

Hakija vastaa kaikista niistä kuluista, joita syntyy luokitushakemusta varten vaadittavista testauksista. Testauslaboratorion määrittämät testauskulut hakija maksaa suoraan testauslaboratoriolle.

11 VALITUSMENETTELY

Jos hakija haluaa valittaa päästöluokituksen ja luokitustunnuksen käyttöoikeuden epäämistä koskevasta päätöksestä, hakijan tulee 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista toimittaa kirjallinen valitus Rakennustieto Oy:lle.

12 LUOKITELTUIJEN TUOTTEIDEN LUETTELO

Rakennustieto Oy ylläpitää ja julkaisee luetteloa päästöluokitelluista tuotteista ja luokituksen haltijoista [päästöluokituksen verkkosivuilla](#).

13 LUOKITELTUIJEN TUOTTEIDEN PISTOKOEMENETTELY

Luokiteltujen tuotteiden laatua valvotaan pistokoemenettelyllä. Luokitustyöryhmä valitsee testattavat tuotteet vuosittain arpomalla. Pistokokeeseen valittujen tuotteiden testauskulut maksaa Rakennustieto Oy. Pistokokeen testitulokset jäävät Rakennustieto Oy:n haltuun, mutta ne annetaan tiedoksi myös luokituksen haltijalle. Pistokokeen testitulosten arviointi tapahtuu luottamuksellisesti luokitustyöryhmässä.

Mikäli luokituksen vaatimukset eivät pistokokeessa täyty, luokituksen haltijalla on mahdollisuus osoittaa tuotteen vaatimustenmukaisuus testaamalla tuote uudestaan omalla kustannuksellaan kolmen kuukauden kuluessa hylätyn testituloksen tiedoksisaannista. Muussa tapauksessa tuotteen päästöluokitus ja luokitustunnuksen käyttöoikeus peruutetaan.

14 YLEISTEN SÄÄNTÖJEN VAHVISTAMINEN JA MUUTOKSET

Nämä säännöt on vahvistettu Rakennustietosäätiö RTS sr:n ylläpitäjän toimesta 12.10.2023. Rakennustietosäätiö RTS sr voi tarvittaessa muuttaa näitä sääntöjä.

15 VIITTEET

Sisäilmastoluokitus 2018: Sisäympäristön tavoitearvot, suunnitteluohjeet ja tuotevaatimukset

Rakennusmateriaalien päästöluokituksen verkkosivut, saatavilla: <https://ymparisto.rakennustieto.fi/rakennusmateriaalien-paastoluokitus>

Testausprotokolla *M1 Emission Classification of Building Materials: Protocol for Chemical and Sensory Testing of Building Materials*, saatavilla: <https://ymparisto.rakennustieto.fi/rakennusmateriaalien-paastoluokitus>

EU-LCI-listaus *Agreed EU-LCI values*, saatavilla: https://ec.europa.eu/growth/sectors/construction/eu-lci-subgroup_en

Rakennustietosäätiö RTS sr

Markku Hedman
Ylläpitäjä